

Самоконтроль належить до низки обов'язкових ознак свідомості й самосвідомості особистості, виступає як умова адекватного психічного відображення людиною оточуючої її об'єктивної реальності та свого внутрішнього світу. За своєю суттю самоконтроль – функція компенсації імовірних помилок, здійснених шляхом перевірки суб'єктом своїх дій, їхнього дублювання, поглибленої оцінки очікуваного результату. Особистість може виступати в ролі об'єкта й суб'єкта самоконтролю, а також у ролі об'єкта контролю зі сторони оточення. Спрямованість контролю може бути різною: ззовні та на себе. У першому випадку об'єктом контролю для особистості виступає поведінка й діяльність інших людей, у другому – свої вчинки та дії. Саме в останньому випадку, коли людина контролює власну психічну сферу, ідеться про самоконтроль (Шадріков В. Д., 2018).

Розглянуті критерії та показники конструктивної конфліктності дійсно відображають об'єктивну реальність і можуть бути використані в якості наукових та емпіричних маркерів її дослідження.

ВПЛИВ ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА АГРЕСИВНІСТЬ ПІДЛІТКІВ

***К. В. Вакась,**
студентка 2 курсу спеціальності «Психологія»,
Донецького національного університету
імені Василя Стуса,
Науковий керівник: К. М. Васюк, к. психол. н., доцент*

На сьогоднішній день телебачення широко представлене в нашому житті. За допомогою саме цього засобу ми дізнаємося інформацію і використовуємо її в своїх потребах на сьогоднішній день. Але справді ми там дізнаємося достовірну інформацію і навчаємось чомусь корисному.

Великий вплив на психічний та моральний розвиток особистості, особливо особистості підлітка, має телебачення, саме воно відіграє важливу роль у формуванні агресивної поведінки та схильності до насильства у стосунках.

Вивчення впливу екранного насильства на підлітків почалося разом з виникненням кінематографу. Цією проблемою займалися переважно зарубіжні вчені (Шорт Даніеля Г., Хаузер Волтер, К. Уорд, Крутшнітт О. Г.).

Агресія на екрані у будь-якому прояві (фізична, опосередкована чи вербальна) формує низький морально-етичний рівень особистості, провокує соціальну дезадаптацію, призводить до втрати психічної рівноваги у підлітків та стимулює девіантну поведінку.

Фільми з елементами насилля та зі сценами вбивств мають найбільший вплив на агресивність підлітків. Тому для ЗМІ потрібно звернути увагу на те, що вони пропонують глядацькій аудиторії і до яких наслідків може це призвести.

У молодому віці психіка є дуже нестійка і що саме має вплив на неї, є одною з головних ознак, тому саме вплив телебачення є домінуючими над схильністю підлітків до агресії, що і зумовило вибір даної теми.

Метою нашого дослідження було вивчити вплив телебачення на агресивність підлітків.

Телебачення – загальний термін, що охоплює всі аспекти технології та практичної діяльності, пов'язаних з передачею зображень із звуковим супроводом на далекі віддалі. Телебачення є потужним засобом комунікації, засобом масової інформації. Телебачення було винайдене в 20-их роках 20 століття і відтоді поступово стало звичним в оселях людей та в різних областях діяльності, служачи для передачі інформації, розваг, реклами, моніторингу.

Агресивність – ситуативний стан, який характеризується афективними спалахами гніву чи злоби та імпульсивними проявами поведінки, спрямованими на об'єкт фрустрації, що став причиною конфлікту.

Особистісні ознаки агресивності:

- нестійкість емоційного стану, збудливість, подразливість, депресивність, тривожність, скутість, невпевненість у собі;
- генетична спадковість;
- фрустрації (часті невдоволення);
- низьке почуття власної значущості, низька самооцінка;
- невміння контролювати сильні прояви негативних почуттів (злість, образи);
- відсутність уміння конструктивно розв'язувати конфлікти;
- фізіологічні особливості організму у підлітковому віці;
- категоричність суджень і юнацький максималізм, надмірна критичність;
- хисткість, несформованість світоглядних позицій;
- несумісність особистості з кризовим соціумом.

Таким чином ми вивчаємо агресивність, як особистісну рису. У підлітковому віці найбільш розповсюдженими агресивними проявами є жорстокість, забіякуватість, задиристість, озлобленість та ін.

Суміжним до агресивності є стан ворожості. На відміну від агресивності, ворожість завжди спрямована на певний об'єкт. Інша відмітна риса полягає у переживанні ворожості: особи можуть перебувати у стані ворожості стосовно один одного (тривалий час), проте не виявляти жодних агресивних тенденцій; можливий і варіант вчинення агресивних дій без переживання стану ворожості стосовно іншого. Тож агресивні прояви у поведінковому аспекті несуть в собі потенційну або заподіювану шкоду, при цьому ступінь шкідливості як результату залежить від агресора та від того, на кого спрямована агресія. Прояви агресії виражаються як у фізичній, так і у словесній формі. Усі вказані види та типологічні аспекти агресії та агресивності і стали предметом експериментального дослідження.

Існує безліч теоретичних обґрунтувань виникнення агресивності, її природи і факторів, що впливають на її прояви. Найпоширеніші з них: теорія потягу, екологічний підхід, фрустраційна теорія та теорія соціального навчання.

Теорія потягу (психоаналітичний підхід). Засновником цієї теорії є З. Фрейд. Він вважав, що агресивне поведіння по своїй природі інстинктивне і неминуче. У людині існує два найбільш могутні інстинкти: потяг до життя (ерос) і інстинкт потягу до смерті (танатос). Енергія першого типу спрямована на зміцнення, збереження і відтворення життя. Енергія ж другого типу спрямована на руйнування і припинення життя.

Екологічний підхід. Нове звучання цей напрям одержав завдяки дослідженням К. Лоренца, що дотримувався еволюційного підходу до агресії, що було схоже з позицією З. Фрейда. Згідно з К. Лоренцом, агресія бере початок насамперед з уродженого інстинкту боротьби за виживання, що є присутнім у людей так само, як і в інших живих істот. Він вважав, що агресивна енергія, має своїм джерелом інстинкт боротьби за виживання і генерується в організмі спонтанно, безупинно, у постійному темпі, регулярно накопичуючись із часом.

Теорія соціального навчання (біхевіористична модель). На відміну від інших, ця теорія доводить, що агресія являє собою засвоєні моделі поведінки в процесі соціалізації через спостереження відповідного образу дій із соціальним підкріпленням. Відбувається вивчення людської поведінки, орієнтованої на зразок. Ця теорія була запропонована А. Бандурою, який вважає, що агресія формується за

допомогою: біологічних факторів (гормони, нервова система та ін.); навчання (безпосередній досвід, спостереження та ін.)

Таким чином, дане дослідження є вельми актуальним на сьогоднішній день, адже наше телебачення з кожним днем приносить ще більший вплив на психічне здоров'я підлітків, негативно відображається на поведінці, викликає агресію, страх та інші негативні відчуття, що відображаються на психіці підлітків.

МОТИВАЦІЙНА СФЕРА СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ ВИДІВ СПОРТУ

*І. Р. Гайсин,
студент 2 курсу спеціальності «Психологія»,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,
Науковий керівник: К. М. Васюк, к. психол. н., доцент*

Впродовж всієї історії людства спорт в більшій чи меншій мірі завжди мав місце в житті людини. В сучасному світі він став багатофункціональним. Тепер це не тільки фізичні вправи та видовище для людей, але й спосіб заробітку, формула досягнення цілі у будь-якій сфері життя. Спорт робить людей більш стійкими не тільки фізично а й психологічно. Допомагає долати перешкоди, особливо вади мотиваційно-вольової сфери. Мотивація в спорті є одним з головних чинників успіху. Вона сприяє стійкості інтересу та допомагає людям долати себе, а згодом і своїх суперників. В сучасному світі мотиваторів в цій сфері стало набагато більше. Якщо раніше спортсмени змагалися, здебільшого, тільки за медалі, зараз - це ще й прибутковий бізнес, а також один із чинників фізичного та духовного благополуччя.

Метою нашого дослідження є вивчення мотиваційної сфери спортсменів, які займаються різними видами спорту. Поняття мотивації є однією з основних дефініцій, що характеризують рушійні сили поведінки і різних видів суспільної діяльності людини. Проте до цього часу в психології взагалі, а в психології спорту зокрема, не вироблений єдиний підхід у вивченні даної проблеми, існує безліч тлумачень основних понять мотивації діяльності і стільки ж концептуальних і методологічних підходів.